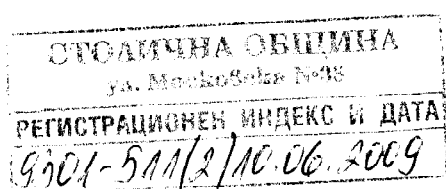

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

София 1000, ул. "Московска" 33, телефонен номератор: 9377xxx, факс: 9810653, www.sofia.bg

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
Г-Н АНДРЕЙ ИВАНОВ

ОТГОВОР

от Бойко Борисов кмет на Столична община

ОТНОСНО: питане от общинския съветник г-н Вили Лилков

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИВАНОВ,

Във връзка с отправеното питане относно изпълнение на Решение № 774 / 11.12.2008г. за „разработване на Програма за подготовка на исторически център на София за кандидатстване за световно културно наследство” и поставени от общинския съветник г-н В. Лилков конкретни въпроси, Ви уведомявам следното:

1. Експертният съвет на НИПК е обсъдил решението на СОС, като с писмо № 112 / 14.01.2009г. е уведомил Министъра на културата, кмета на СО и Председателя на СОС /вх. № 0600 – 4 / 19.01.2009г./ за взетото решение, а именно, че не подкрепя инициативата за изготвяне на предложение за включване на „Историческия център на София” в Листата на световното културно и природно наследство.

Към писмото е приложено становище на НИПК, в което подробно са описани необходимите проучвания и съгласувателни процедури, които следва да бъдат извършени, за да бъде възможно кандидатстването за вписване на обектите в листата на ЮНЕСКО за културно и природно наследство. Следва да бъде отбелязано, че нито едно от упоменатите необходими действия не са от компетенцията на общинската администрация.

В становището си НИПК отбелязва, че с писмо № 2009 от м. септември 2008г. г-н В. Лилков е бил уведомен за отрицателното им

становище по инициативата за вписване на Историческия център на София в списъка на ЮНЕСКО. Нямаме информация дали това писмо е било представено и коментирано в комисиите на СОС преди да бъде взето Решение № 774 / 11.12.2008г.

2. За конкретизиране и прилагане на предвижданията на ОУП, в съответствие с разпоредбите на ЗУТ се изработват подробни устройствени планове. Освен по този ред, съгласно ЗУЗСО прилагането на общия устройствен план се осъществява и чрез изработване на мрежа от програми - Рамкова програма, структурни програми и специализирани програми. За изясняване на съдържанието и обхвата на различните специализирани програми към действащия ОУП бяха изработени няколко пилотни програми, като една от тях бе Специализирана програма за реконструкция и обновяване на част от центъра на София.

Въпреки предприетите действия по изработване на програмите, работата по тях бе отложена до приемането на проекта за Изменението на ОУП, който все още е в процес на съгласуване с МОСВ.

3. По въпроса одобряват ли се подробни устройствени планове в рамките на историческия център на София и неговата буферна зона отговорът не може да бъде еднозначен. За повечето местности в обхвата на централната градска част на София има действащи ПУП, някои от които са много стари, не съответстват на промените в законодателството и в редица случаи са неприложими.

В резултат от проведен национален конкурс бе възложен и изработен проект за ПУП на част от м. „Западно направление”. На различни фази и етапи от проектирането СОС се е произнасял по проектните предложения, но все още не са приключили изискващите се процедури по одобрение на проекта.

За Зона А – север и Зона А – юг са изработени задания за проектиране, като съгласно изискванията на ЗУТ заданията се внасят в НИПК за становище и в РИОСВ за преценяване на необходимостта от изработване на екологична оценка към бъдещите проекти.

Приложение : писмо на НИПК с приложения

КМЕТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА:

/БОЙКО БОРИСОВ/

№ 15-349/09

К-8100001264720

РФ4200

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
София 1000, бул. "Княз Дондуков" № 16, тел./факс 987 48 01, Е-п: info@nikp.org

НАГ - София
No: PA-92-00-17
21.01.2009
21.01.2009

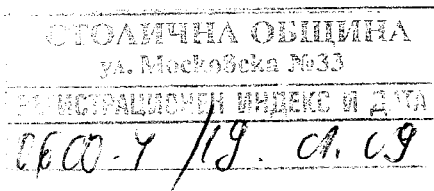

№ 112 / 14.01 / 2009г.

До
Проф. Стефан Данаилов
Министър на културата

До
Г-н Бойко Борисов
Кмет на София

До
Г-н Андрей Иванов
Председател Столичен
общински съвет

ОТНОСНО: Обсъждане на предложение, прието с Решение 774 от 11.12.2008г. на Столичен общински съвет за включване на "Историческия център на София" в Листата на световното културно и природно наследство.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

На заседание на Експертния съвет на Националния институт за паметниците на културата, назначено със Заповед № Р-1/07.01.2009г. на директора на НИПК е обсъдено Решението на Столичния общински съвет относно предложение за включване на "Историческия център на София" в Листата на световното културно и природно наследство. С протоколно решение НИПК е приел становище по предложението, което приложено изпращам на вниманието ви.

Приложение: съгласно текста

С УВАЖЕНИЕ,
ДИРЕКТОР:
АРХ. Г. УГРИНОВ

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
София.1000, бул. "Княз Дондуков" № 16, тел./факс 987 48 01; E-mail: nipk-sof@einet.bg

ПРОТОКОЛ

№ 1/07/01 2009г.
от заседание на Експертния съвет на НИПК,
назначено със заповед № Р-1/07/01 2009г.
на Директора на НИПК

ПРЕДСЕДАТЕЛ: арх. Георги Угринов – директор на НИПК

ЧЛЕНОВЕ

арх. Христо Ганчев – директор на дирекция
арх. Уляна Малеева – директор на дирекция
арх. Галя Стоянова – директор на дирекция
арх. Дафина Барфончовска – началник отдел
арх. Георги Стоев – началник отдел
арх. Пламен Шомов – началник отдел
арх. Виктор Попов – началник сектор
Румен Миков – главен експерт
Жарин Величков – главен инспектор

ОБЕКТ: Обсъждане на предложение, прието с Решение 774 от 11.12.2008г. на Столичен общински съвет за включване на "Историческия център на София" в Листата на световното културно и природно наследство.

ДОКЛАДВАТ: арх. Уляна Малеева, арх. Хр. Ганчев, арх. Галя Стоянова.

КОНСТАТАЦИИ:

Експертният съвет е назначен по повод Решението на Столичния общински съвет относно предложение за включване на "Историческия център на София" в Листата на световното културно и природно наследство, без да се изиска официалното становище на НИПК като компетентна държавна институция към министъра на културата за опазване

на недвижимото, културно-историческо наследство и за провеждане на държавната политика в тази област.

След подробно обсъждане на предложението ЕС взе следното

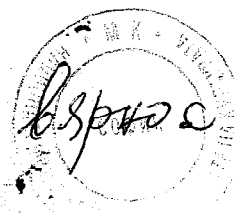
РЕШЕНИЕ:

Не подкрепя инициативата за изготвяне на предложение за включване на "Историческия център на София" в Листата на световното културно и природно наследство и приема становище по него, като неразделна част от протокола.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: .....

/арх. Г. Угринов/

ЧЛЕНОВЕ: .....

/арх. Хр. Ганчев/

/арх. Г. Стоянова/

/арх. Пл. Шомов/

/арх. Г. Стоев/

/ Ж. Величков/

/арх. У. Малеева/

/арх. Д. Барфончовска/

/арх В. Попов/

/ Р. Миков/

СТАНОВИЩЕ

на Националният институт за паметниците на културата във връзка с Решение № 774 от 11. 12. 2008г. на Столичния общински съвет относно предложение за включване на “Историческия център на София” в Листата на световното културно и природно наследство.

По повод взетото решение от Столичния общински съвет, Експертният съвет на Националният институт за паметниците на културата, след анализ на културно-историческите качества на тази територия и съответствието им с приетите от ЮНЕСКО критерии

КОНСТАТИРА:

- Историческият център на София притежава своята безспорна културно-историческа стойност. Тук са открити следи и са запазени културни пластове от различни исторически епохи. Това е зоната, в която са ситуирани и значими и емблематични за града и за страната ни сгради с определена характеристика за идентичността на София като столица на българската държава. Недвижимото културно наследство на тази територия е получило адекватна оценка на културно-историческата си стойност и е обект на опазване в продължение на повече от един век. От създаването си през 50-те години на миналия век до настоящия момент НИПК е провел редица действия за осигуряване на юридическата защита на това наследство. Най-ценните сгради са обявени за паметници на културата, а централното историческо ядро на София, което обхваща площите на антична Сердика и средновековен Средец по предложение на НИПК, е обявено с Постановление на МС № 36 от 01.06.1976г. /Д.В. бр.47 от 1976г./ за историко-археологически резерват, с цел осигуряване на най-висока степен на защитата му.

-Институтът е изразил своето професионално мнение по предложението за включване на “Историческия център на София” в Листата на световното културно и природно наследство още при разглеждане на Синтезен доклад по системата “Културно-историческо наследство” към ОУП на гр. София и Столична община. С Протокол № 21/29.12.2003г. от заседание на Разширен експертен съвет е прието следното становище: “Предложението обхваща териториите на най-стойностните интегрални културно-исторически структури /Културно - исторически модули на Археологико-историческия резерват “Сердика - Средец” и “Античния некропол”, свързани по оста пл. “Батемберг – бул. “Цар Освободител”. “Културно-историческата стойност на тези територии, изведена от извършените до момента специализирани проучвания, не съответства на критериите за изключителна световна значимост, формулирани в насоките за приложение на Конвенцията за световното

наследство. Направеното предложение следва да се приеме единствено като подход за предизвикване на политическо решение, с оглед повишаване на туристическата привлекателност на столичния град и акумулиране на финансов ресурс за опазване на неговия културно-исторически ресурс.”

- НИПК е потвърдил отрицателното си становище в писмо № 2009 от м.09.2008г. до г-н Вили Лилков – общински съветник в Столична община, по повод инициативата да бъде започната процедура за вписване на Историческия център на София в Списъка на ЮНЕСКО на световното културно и природно наследство.

- Това професионално мнение в никакъв случай не принижва културно-историческата стойност на Историческия център на София. То е продиктувано от отговорността на професионалната институция и Министерството на културата, свързана с подобна номинация. Номинацията отразява възможността на страната за изготвяне на обективна специализирана оценка на културно-историческите факти в съответствие с определените от ЮНЕСКО критерии. Подкрепата на подобна номинация представлява и своеобразна гаранция по отношение на изразходвания организационен, специализиран и финансов ресурс при тази инициатива.

- Независимо от цитираното отрицателно мнение, с Решение № 774 от 11. 12. 2008г. Столичният общински съвет възлага на кмета на Столична община да организира разработването на “Програма за подготовка за номиниране на историческия център на София за Световно културно наследство”.

- Столичния общински съвет не е изискал официално становище от НИПК като компетентната държавна институция към министъра на културата за опазване на недвижимото културно-историческо наследство и за провеждане на държавната политика в тази област. Съгласно Закона за паметниците на културата и музеите и Правилника за устройството и задачите, институтът се явява основен субект както при изготвяне на комплексната оценка на недвижимото културно наследство, така и при провеждане на процедурата по включването на обектите в Индикативната листа на страната и номинацията им пред ЮНЕСКО.

- В тази връзка и на базата на натрупания опит при провеждане на подобни инициативи, е необходимо да се обърне внимание на следните обстоятелства, формиращи становището на НИПК по предложението:

1. Компетенции на държавните институции, местната власт и процедури при изготвяне на кандидатурите на страната ни за вписване на обекти в Листата на ЮНЕСКО за световното културно и природно наследство:

Съгласно чл. 21. от Наредба № 5 на Министерството на културата от 14 май 1998г. /обн. ДВ. бр.60 от 27 май 1998г., изм. ДВ. бр.20 от 6 март 2001г./ за обявяване на недвижимите паметници на културата “Списъците на декларираните обекти на недвижимото културно-историческо наследство, предложени от НИПК за придобиване на статут “паметник на културата” по смисъла на чл. 12 от Закона за паметниците на културата и музеите, се

утвърждават от:

1. Комитета за Световно наследство към ЮНЕСКО - за паметниците на културата от световно значение, чрез Националната комисия на ЮНЕСКО по предложение на министъра на културата;

Съгласно "Насоки за прилагане на Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство", съответният обект с потенциал за вписване в Листата на световното наследство е необходимо да бъде включен в Индикативната листа на България най-малко една година преди представяне на кандидатурата/досието/ в Центъра за световно наследство. За включването в Индикативната листа се попълва формуляр по образец, в който се представят данни за ценността, обосновка за нейната изключителна универсална стойност: изпълнени критерии, гаранции за автентичност, или ненарушеност, сравнение с други сходни ценности. Дотолкова, доколкото този акт е свързан с комплексната оценка на културно-историческата стойност на паметника на културата, то тя следва да се определи по реда на чл. 17. (1) от Наредба № 5 на Министерството на културата, а именно "Заключителната комплексна оценка доказва културно-историческата стойност и обществена значимост на декларираните обекти на недвижимото културно-историческо наследство.

(2) *Заключителната комплексна оценка се извършва от НИПК след изучаване и документиране на декларираните обекти на недвижимото културно-историческо наследство въз основа на системата от утвърдени критерии...*

Попълненият формуляр за включването на съответния обект на културното наследство в Индикативната листа на страната се представя в Министерство на културата за обсъждане и утвърждаване от Министъра на културата, след което, чрез Националната комисия за ЮНЕСКО към МВнР, формулярът и допълнената Индикативна листа на България се изпращат в Центъра за световно наследство. При запознаване с представената документация Центърът за световно наследство уведомява страната дали е приел актуализираната Индикативна листа. Ако предложението е прието, страната подготвя кандидатурата/досието/, която се представя в Центъра за световно наследство до края на м. септември на съответната година за предварително разглеждане. Окончателното досие за кандидатстване се представя в Центъра за световно наследство до 01 февруари на следващата година. Решението за вписване на дадена ценност в Листата на световното наследство се взема от Комитета за световно наследство на неговите сесии на втората година след представяне на кандидатурата.

2. Типология на недвижимото културно-историческо наследство, включено в Листата на световното наследство.

Анализът на Листата на световното наследство и на индикативните листи, изготвен от ИКОМОС/Международен съвет за паметниците на културата и

забележителните места/ по възлагане от Комитета за световно наследство, представен на 28-та му сесия през 2004г., се базира на типологичната, времевата, регионалната и тематична характеристика на включеното наследство. Констатирано е, че най-голям е броят на вписаните в Листата на световното наследство културни ценности от Европа /Диаграма А 1/. При анализа на видовете ценности, присъщащи в индикативните листи, като най-голям е посочен броят на археологическите ценности, следван от архитектурните паметници и историческите градове/урбанистични ансамбли /Диаграма А 4/. Препоръчано е страните да направят критичен анализ на своите индикативни листи и да са особено внимателни при предлагането на ценности, вече силно представени в Листата на световното наследство. Още на 18-тата сесия на Комитета за световно наследство през 1994г. е одобрен доклад на експертна работна група, в който е посочено, че

-Европа е свърхпредставена по отношение на останалия свят;

-историческите градове и религиозните сгради - по отношение на другите ценности.

По този повод трябва да припомним, че Индикативната листа на България, в частта за културното наследство включва осем обекта: Тракийската гробница край с. Александрово, архитектурно-историческия резерват "Старинен Пловдив", античният град Никополис ад Иструм, Бачковски манастир, Късноантична гробница в Силистра, пещерата Магура, архитектурен резерват Мелник и Роженски манастир и неолитни жилища - Стара Загора.

До този момент, с изключение на обект АИР "Старинен Пловдив", страната ни не е изготвяла и представяла номинации/досиета/ в Центъра за световно наследство за останалите вписани в Индикативната листа обекти.

При предварителното разглеждане на кандидатурата на обект "Старинен Пловдив", в Техническата оценка на номинационното досие, Центърът за световно наследство на ЮНЕСКО дава решителни препоръки за разширен сравнителен анализ, като се основава именно на факта, че номинацията се отнася до типа паметници "исторически център на европейски град", който е свърхпредставен в Листата. В доклада на консултативния орган по номинациите за културно наследство на ЮНЕСКО – ИКОМОС от 2006г., озаглавен "Оценки на културните ценности", по повод на представеното окончателно досие на АИР "Старинен Пловдив", по отделните критерии е посочено, че обектът не отговаря на изискванията за изключителна универсална стойност и е препоръчано той да не бъде вписван в Листата на световното наследство. Вследствие на това българската страна е изтеглила кандидатурата и тя не е разглеждана на сесията на Комитета за световно наследство на ЮНЕСКО, състояла се през месец юли 2006г. Това е второто внасяне на кандидатурата на "Старинен Пловдив" в Комитета за световно наследство.

3.Съответствие на предложението с критериите за включване на "Историческия център на София" в Листата на световното наследство.

НИПК не намира никакви нови основания за промяна на изразените неколккратно становища, които за по-голяма яснота ще допълним с конкретни пояснения относно критериите за доказване на изключителната универсална стойност на обекта. Културната ценност, предложена за вписване в Световната листа, притежава “изключителна общочовешка значимост”, ако покрива един или повече от един от следващите критерии и съответния тест за автентичност както следва:

I. Представлява шедьовър /уникално постижение/ на човешкия креативен дух.

Историческият център на София не притежава устройствен модел или индивидуални обекти с подобна стойност. То не представлява социо-културен феномен, оказал изключително въздействие в региона на Балканите или по-широк териториален контекст.

II. Представлява значими културни взаимопрониквания, характерни за даден исторически период или определен културен регион по отношение на развитието на архитектурата и строителните технологии, монументалните изкуства, градоустройство и ландшафтно устройство.

Историческият център на София има следи от взаимодействия на различни култури, но вследствие на значими и непоследователни устройствени промени не изявява уникална историческа стратификация. По-скоро историческите пластове са изявявани фрагментарно, без обща идея, която да доведе до ансамбловото им възприемане и въздействие.

III. Съдържа уникални или най-малкото изключителни свидетелства за културна традиция или за развиваща се или отряла цивилизация.

В цялостната картина на историческата стратификация не може да се открие духовен или материален пласт, който да носи подобни качества.

IV. Представлява изявен представител на определен тип сгради, архитектурни или технологични ансамбли или културни пейзажи, които илюстрират значими етапи от развитието на човешката история.

Отделните културни пластове на тази градска част не съдържат уникални архитектурни или други строителни факти с изключителна стойност, представителни за определена епоха. Тази територия, в контекста на средата си не може да бъде охарактеризирана като културен пейзаж.

V. Представлява изявен представител на традиционно човешко поселение със съответното земеизползване, характерни за един или няколко културни периоди и е застрашена от невъзвратими промени.

Територията няма такава характеристика и не може да бъде оценявана по този критерий.

VI. Пряко или непряко се асоциира или символизира исторически събития, идеи, традиции, вярвания, художествени или литературни направления от изключителна общочовешка значимост. Този критерий може да се използва само в изключителни случаи и то в комбинация с някой от другите критерии за оценка на културните ценности или природни забележителности.

Историческият център на София не може да бъде асоцииран с подобни социални, културни, или духовни традиции, събития или идеи. Вярно е, че на тази територия историческият процес е срещнал различни явления с тези характеристики, но никое от тях или тяхното взаимодействие не носи изключителна общочовешка значимост. Дотолкова, доколкото този критерий следва да се разглежда в комбинация с някой от предишните, то описаните явления, както вече е отбелязано в анализа по другите критерии, не са оставили материални следи с качествата на универсална стойност.

Като има предвид направените констатации Експертния съвет на НИПК не намира професионални основания да подкрепи предложението за включване на Историческия център на София в Листата на ЮНЕСКО на световното културно и природно наследство.

Становището е прието с Протокол на Експертен съвет на Националния институт за паметниците на културата №.....1./.....07.....01.....2009г.

Директор

/арх. Г. Угринов/

Върно с оригинала